

Prijazen sprejem pri varuhinjah izročila aleksandrink v muzejčku v Prvačini.

Foto: Iztok Ilich, Prvačina, 28. 5. 2011

Stoletni oglar Andrej Podgornik, po domače Andrejč Zagraj, je prižgal kopo in povedal še veliko zanimivega.

Foto: Iztok Ilich, Lokovec, 28. 5. 2011

društvo skrbno zbira, njihove kulturno-etnološke prireditve pa kažejo na bogato etnološko dediščino tega območja. Društvo vodi mali muzej kovaštva s prikazom tradicionalnega načina kovanja, pripravilo pa je tudi stalno razstavo »Od pastirčka do škofa« o delu in življenju rojaka, koprškega škofa msgr. Metoda Piriha. Društvo je predstavnike Slovenskega etnološkega društva povabilo na prireditev »Srečanje oglarjev Slovenije« s prižigom oglarske kope in kulturnim programom. Vseslovensko srečanje oglarjev je Kulturno-turistično društvo Lokovec organiziralo v sodelovanju s Klubom oglarjev Slovenije in z Zavodom za gozdove Tolmin, kopo je prižgal stoletnik Andrej Podgornik iz Voglarjev, med slavnostnimi govorniki pa je kot predstavnik Slovenskega etnološkega društva nastopil tudi dr. Janez Bogataj.

Poudaril je pomen oglarstva kot ene od zelo starih gospodarskih dejavnosti, ki je tudi velika zakladnica znanja o sobivanju človeka z naravo. Predvsem pa je poudaril, da kulturno dediščino ohranjamo zase, za kakovost življenja in lastno identiteto, ki jo kot tako lahko predstavimo obiskovalcem. Marko Smole pa je pred malim muzejem kovaštva v Lokovcu govoril o ljubiteljski izkušnji, ki v sodelovanju s stroko opravlja pomemben delež ohranjanja in promocije kulturne dediščine na vseh ravneh ljudske kulture.

Dan se je končal v sproščenem druženju ob prireditvi v Lokovcu in vrnitvi čez gozdove Banjske in Trnovske planote. Kot poseben poklon dnevu pa je čez nekaj dni v *Slovenskih novicah* izšel članek Iztoka Iliche o srečanju oglarjev v Lokovcu.

STROKOVNA EKSURZIJA IN OGLED MUZEJEV V VESTFALIJI

V prvih dneh meseca junija 2011 sem se udeležila petdnevne strokovne ekskurzije v mesta v Vestfaliji na območju porečja reke Rehn, kjer je zgoden razvoj industrije, zlasti rudarstva in železarstva, zaznamoval način življenja tamkajšnjih prebivalcev in pritegnil številne ljudi iz bližnjih in bolj oddaljenih dežel, med njimi tudi iz Slovenije. Nudil jim je delo v tovarnah in s tem priložnost zaslužka, eksistence in »novega življenja«. Ogled muzejev, galerij, katedral in mestnih središč so soorganizirala slovenska stanovska društva: Slovensko etnološko društvo, Slovensko muzejsko društvo, Slovensko konservatorsko društvo in Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo.

Skrbno načrtovana strokovna ekskurzija z izbranimi točkami ogleda v mestih Köln, Essen, Dortmund in Paderborn ter Würzburg je omogočila spoznavanje aktualnih vsebin s področja varovanja in predstavitve kulturne dediščine. Zanimiva izbira med

pestro ponudbo številnih muzejev, galerij, katedral, parkov, itd. je navdušila slehernega člana te strokovne odprave. V Kölnu smo obiskali mestno katedralo, Wallraf-Richarz-Museum, Römisches-Germanisches Museum in Museum of Chocolate.

Veličastno katedralo, katere začetki gradnje segajo v prvo polovico 13. stoletja, so gradili več sto let in jo končali šele v 19. stoletju. Arhitektura romanskega sloga z bogato notranjostjo privablja številne obiskovalce, ki si lahko za tri evre izberejo dodatno doživetje: vzpon po 533 ozkih polževo zavitih stopnicah na vrh zvonika, v katerem je pet velikih zvonov. Z višine sto metrov pa je izjemen pogled na milijonsko mesto Köln.

Wallraf-Richarz muzej obiskovalce nagovarja s srednjeveškimi in tudi z novodobnimi slikarskimi umetninami. V Rimsko-germanskem muzeju pa so številne arheološke najdbe – steklo, nakit, kovinski in kamniti predmeti razstavljene v treh nadstropjih.

* Dr. Karla Oder, univ. dipl. etnol. in prof. zgod., muzejska svetovalka, Koroški pokrajinski muzej, 2380 Slovenj Gradec, Glavni trg 24, E-naslov: karla.oder@guest.arnes.si

V muzeju računalništva Heinz Nixdorf Museum.
Foto: Karla Oder, Dortmund, 4. 6. 2011

Moderne vitrine med stroji in napravami v muzeju narave, kulture in zgodovine Porenja.
Foto: Karla Oder, Essen, 3. 6. 2011

Muzej čokolade Lindt ne predstavlja samo zgodovine čokolade na zemeljski obli, temveč obiskovalca vodi skozi proizvodni proces izdelave čokolade. V »šoli čokolade« predstavijo kakavovec, osnovno sestavino najbolj priljubljenega sladkega živila. Vstop v svet proizvodnje čokolade vodi skozi manjši rastlinjak s tropsko klimo in z rastlinami, med katerimi je tudi kakavovec. Vpogled v proizvodnjo z manjšimi stroji razkriva proces izdelave čokolade, od mešanja sestavin, valjanja in oblikovanja v različne končne izdelke. Zanimivo predstavitev naredi čutna degustacija slastne tekoče čokoladne mase na ploščici napolitanke. Pot skozi trgovino slehernemu obiskovalcu Muzeja čokolade omogoča nakup raznovrstnih čokolad, čokoladic in drugih izdelkov iz kakavovca. V Essnu smo obiskali osrednji muzej Porurja, od leta 2000 urejenega v stavbi opuščene pralnice premoga koksarne Zeche Zollverein, in si ogledali dediščino, ki je od leta 2001 pod zaščito UNESCO-a. V muzej se obiskovalci popeljejo s tekočimi stopnicami, ki jih pripeljejo do zanimive muzejske predstavitve, postavljene na več tisoč kvadratnih metrih. Pričakovanje, da je v nekoč industrijski stavbi koksarne klasičen industrijski muzej, se kmalu spremeni v navdušenje, saj je vsebina širša in večplastna. Stroji in naprave so sicer ves čas prisotni, a delujejo kot ozadje vsebine, ki govori o naravi in kulturnozgodovinskem razvoju industrijske regije. Koncept muzejske predstavitve je zasnovan v treh etažah in predstavlja različne zbirke: geološko, arheološko in etnološko, itd., ter razvoj narave, način dela in življenja v dobi industrializacije Porurja. Množica eksponatov in fotografij s področja naravoslovja, tehnike, umetnosti, zgodovine in etnologije so jedro predstavitve, obogatene z dragocenimi najdbami različnih fosilov in bogatim arheološkim gradivom. Predstavljen je razvoj Porurja od najstarejšega obdobja do sodobnega časa. Izjemnost muzejske postavitve je v tem, da so v opuščeni proizvodni obrat obdržali stroje in naprave ter jih nevsiljivo vključili v sodobno muzejsko postavitve. S tem so še dodatno poudarili pomen industrije v Porurju, ki je segla na vsa področja človekovega življenja in spremenila tudi naravo.

Tehnični muzej DASA v Dortmundu na sodoben način predstavlja človeka, delo in tehniko. V svetu tehnike in industrije sta pomembna čas in disciplina, pri delu in ravnanju s hitrimi stroji pa je nujno poznavanje sposobnosti človekovega zaznavanja in

odzivanja, npr. kako čuti temperaturo, kako vidi, sliši, vonja in kako hitro reagira. Poznavanje teh lastnosti omogoča ustrezen razvoj zaščitnih sredstev in naprav pri proizvodnem delu.

Težišče obiska je bilo na predstavitvi občasne razstave o nanotehnologiji, ki v prihodnosti prinaša bistvene spremembe v razumevanju narave in časa. Opremljen laboratorij za mikroraziskave določenih lastnosti živali in rastlin je uvod v predstavitev nanotehnologije in razvoja robotov. Ustrezna raba zaščitnih sredstev in varnostnih ukrepov je v dobi robotizacije drugačna, saj robot opravi večino težkih in nevarnih del, a je sam lahko nevaren človeku, zato je treba človeka zavarovati pred tovrstnim samodelujočim strojem.

V Paderbornu sta našo pozornost pritegnila stolna cerkev s škofijskim muzejem in najpomembnejši računalniški muzej na svetu, Heinz Nixdorf Museum. Izjemno zanimiv muzej, v katerem sta predstavljena zgodovina komunikacije in razvoj računalniške tehnologije. Zgodovino začenjajo z rabo še danes aktualnega računalja ABAK, nadaljnja stopnja v razvoju je iznajdba pisalnega stroja. Poleg prvega, izdelanega iz lesa, hranijo v muzeju tudi NASIN računalnik, s katerim so leta 1969 spremljali polet na Luno.

V Teutoburškem gozdu je arheološko najdišče KALKRIESE, kjer so leta 9. n. št. Germani porazili rimsko vojsko pod vojskovodjem Varusom. Ta zgodovinski kraj, ki je danes spremenjen v arheološki park s središčem v muzeju, kjer so predstavljeni potek bitke in arheološke najdbe obeh vojsk, so iskali dolga stoletja. Na povratku v Slovenijo smo v Würzburgu obiskali knezoško-fijsko rezidenco, delo arhitekta Balthasarja Neumana in avtorja fresk G. B. Tiepola. Rezidenca je bila med drugo svetovno vojno precej porušena, po njej pa so jo, razen osrednjega dela, v celoti rekonstruirali. Rezidenca ima baročni park s cvetličnimi nasadi in z vodnjakom.

Ob koncu strokovne ekskurzije lahko na primeru obiskanih muzejev ugotovimo, da so sodobni industrijski muzeji predstavitev zgodovine in dediščine zasnovali na znanstveni podlagi, kjer imajo posamezne zbirke predmetov še vedno osrednje mesto. Inter- in meddisciplinaren pristop povezuje klasične humanistične vede z naravoslovnimi in s tehničnimi vedami, kar daje predstavljeni vsebini potrebno širino.